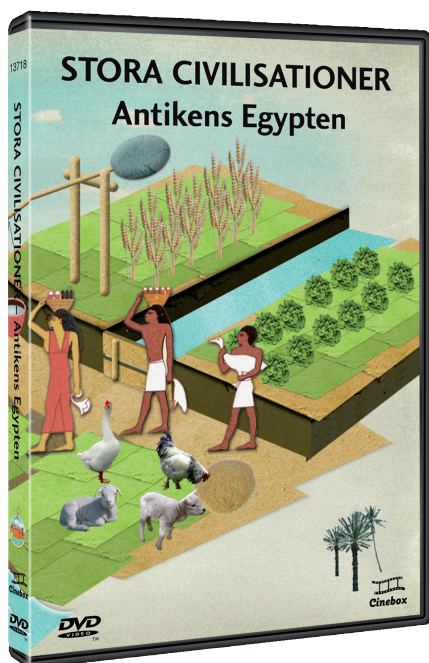

STORA CIVILISATIONER – Antikens Egypten

Fakta

Produktionsland: Spanien

Längd: 16 min

Från: 9 år

Ämne: Historia

Filmnr: 13718

För tusentals år sedan bidrog utvecklingen av handel och jordbruk till att några byar vid Nilens flodbädd utvecklades till rika och mäktiga städer. Omkring 3 000 f.Kr enades kungariket Egypten, det var början på ett rike som skulle vara i tusentals år. Antikens Egypten var en avancerad civilisation, man hade specialistläkare astronomer och arkitekter som skapade de mest fantastiska byggnader. I den här filmen får vi veta mer om det Egyptiska samhället, hieroglyferna, pyramiderna och faraonerna Tutankhamon och Kleopatra.

Det antika Egyptens födelse

Den plats där Egypten ligger idag var ursprungligen inget inbjudande ställe att bo på, där fanns mest öken. Men en klimatförändring förde med sig rikligt med regn och gradvis skapades ett vattenflöde som växte alltmer. Detta vatten blev till en lång flod, Nilen. Under regnperioden växer Nilen så mycket att den svämmar över sina vallar. När vattnet sedan drar sig tillbaka är marken idealisk för jordbruk eftersom att den är full av slam, en bra form av gödsel. Under de följande tusentals åren var det många som bosatte sig vid Nilen och det var så det antika Egypten föddes.

Nilen förde också med sig en annan stor fördel – handel. Människorna längst floden började idka handel med varandra och utvecklingen av handel och jordbruk ledde till att några byar vid Nilens flodbädd växte till rika och mäktiga städer. Omkring 3 000 år f.Kr. enade Kung Menes kungadömena övre och nedre Egypten och grundade huvudstaden Memfis.

Samhällspyramiden

Egyptierna organiserade sitt sociala liv som en pyramid. I toppen av pyramiden fanns farao – Egyptens kung. All rikedom var faraons och folket dyrkade honom/henne som gudar. Men det var också faraons skyldighet att bibehålla lag och ordning och att kontrollera rikets ekonomi, årstiderna, tidvattnet och hur planeterna rörde sig.

Prästerna lydde under faraon. Deras huvudsakliga uppgift var som tjänare åt gudarna i templen och de utförde dagligen offer och riter. Under prästerna fanns skrivarna. Nu för tiden lär vi oss alla att skriva när vi är barn, men i det antika Egypten var det bara några få utvalda som fick lära sig skriva. I Egypten skrev man med "heliga tecken" som kallades hieroglyfer. Hieroglyferna var bilder som var och en hade sin egen betydelse. Därför behövdes det så många som 800! Tänk dig att istället för 24 bokstäver behöva lära dig 800.

Armén kom efter prästerna, deras uppgift var att skydda och hålla samman riket. Längre ner i pyramiden fanns handelsmännen, hantverkarna och bönderna. Och längst ner fanns slavarna som fick utföra de allra tyngsta sysslorna.

CINEBOX

En del av Swedish Film AB

Box 6014 • 171 06 Solna • SWEDEN
Tel: 08-509 025 07 • Fax: 08-445 25 60
info@cinebox.se • www.cinebox.se

Cinebox

STORA CIVILISATIONER – Antikens Egypten

Pyramiderna

Faraonerna ville nå odödlighet och de lät därför bygga enorma monument över sig själva där de skulle begravas efter sin död. Ett sådant monument, eller pyramid som de kallas, är Cheopspyramiden. Den tog 23 år att uppföra och var under hela 4 000 år världens högsta byggnad. Dagens ingenjörer är fortfarande inte säkra på hur pyramiderna byggdes.

Konst

De antika egyptiska målningarna har en speciell stil och är lätta att känna igen. Eftersom mänskliga huvuden är tydligast och enklast att avbilda i profil, så tecknade man dem alltid så. Bröstkorgar och skuldror var lättare att avbilda framifrån medan armar och ben i rörelse tydligare avbildades i profil. Det är därför som alla mänskliga figurer ser så platta ut på de här teckningarna. Har du kanske undrat över varför faraonerna ser större ut än alla andra? Det är enkelt – ju högre upp i samhällspyramiden, desto större avbildades man.

Vetenskap

Antikens egyptier var skickliga astronomer och vetenskapsmän. Faktum är att de konstruerade 365-dagarskalendern, med varje dag uppdelad på 24 timmar. Alltså samma kalender som vi använder än idag.

Läkarna skrev ner sina erfarenheter på papyrusrullar vilka fördes vidare från generation till generation. Det ökade kunskapen om olika sjukdomar och tack vare dessa papyrusrullar vet vi att de på den tiden också hade specialistläkare, precis som vi har idag. Vi vet också att de hade kunskap om kroppens olika delar; de viktigaste vena och artärerna; att de använde sig av hundratals olika recept för att tillverka mediciner och att de hade kirurgiska instrument som användes vid operationer. Läkarna tog också hand om de döda och mumifierade dem.

Rosettastenen och hieroglyfernas gåta

När Napoleon landsteg i Egypten år 1798 hade han, förutom soldater och vapen, med sig en grupp vetenskapsmän från Frankrike. De hittade av en slump en svart, slät men oregelbundet formad sten med samma text i tre olika sorters skrift – grekisk, demotisk och hieroglyfisk. Det var den så kallade Rosettastenen vilken var nyckeln till mer kunskap om det antika Egypten. En man vid namn Jean-Francois Champollion blev besatt av att dechiffrera hieroglyferna på denna mystiska sten. Efter många

år kom han fram till att varje tecken motsvarade ett ljud. Därmed kunde Egyptens hieroglyfter för första gången i modern tid läsas.

Denna kunskap var mycket användbar när man fann Tutankhamons grav. Han var en ung farao som dog när han bara var arton år gammal och som blev känd för eftervärlden när man 1922 grävde fram hans grav, och fann den nästan helt intakt. Graven innehöll över 5 000 föremål såsom smycken, möbler, kläder, vin- och förvaringskrukor. I det antika Egypten trodde man att de dödas resa var väldigt lång, därför lade man ner mat och dryck och personliga tillhörigheter i graven.

Det Egyptiska rikets undergång

Under århundradenas lopp började de egyptiska faraonernas makt minska på grund av interna stridigheter. Kleopatra var det antika Egyptens sista farao. Hon var en skicklig politiker med stor karisma och hon är idag en av de mest kända faraonerna. Kleopatra var gift med den romerske kejsaren Julius Caesar och hade en son tillsammans med honom. Efter hans död träffade hon Marcus Antonius, en mäktig romersk politiker och general. De fick tre barn ihop. Kleopatra hoppades att deras relation skulle ge Egypten sin forna glans åter, men Marcus Antonius förlorade ett viktigt slag mot sin största rival, den romerska stadsmannen Octavius, och begick därefter självmord. Efter fruktlösa förhandlingar med Octavius och ställd inför utsikten att framföras i dennes triumftåg valde även Kleopatra att ta sitt liv, och lämna det som återstod av Egypten i händerna på Octavius och det romerska riket.

Trots att tusentals år har förflutit påverkas vi fortfarande av det antika Egypten. Deras enorma monument vittnar än idag om hur stort och majestätiskt det Egyptiska riket en gång var.

Källa: Stora civilisationer – Antikens Egypten (film) samt Nationalencyklopedin (www.ne.se)

NYCKELORD

Nilen
Pyramider
Hieroglyfer
Samhällspyramiden
Mumifiering
Kleopatra

CINEBOX

En del av Swedish Film AB

Box 6014 • 171 06 Solna • SWEDEN
Tel: 08-509 025 07 • Fax: 08-445 25 60
info@cinebox.se • www.cinebox.se

STORA CIVILISATIONER – Antikens Egypten

FRÅGOR FÖRE FILMEN

1. Vilka var faraonerna?
2. Vem var Kleopatra?
3. Vad är en mumie?
4. Vad är en pyramid?

Ta reda på vad egypterna hade för kläder och utsmyckning på sig under det antika Egypten. Visste du t.ex. att både män och kvinnor inom aristokratin rakade sina huvuden och istället bar peruk?

FRÅGOR EFTER FILMEN

1. Varför ser alla figurer så platta ut i egyptiska bilder?
2. Vad är en hieroglyf och hur många olika hieroglyfer finns det?
3. Vad innebar "samhällspyramiden", hur såg den ut?
4. Hur föddes det antika Egypten?

Precis som vi i Sverige har olika tidsperioder i vår historieskrivning har Egypten också det. Rita upp en tidslinje över de olika tidsperioderna under antikens Egypten.

Välj ut en av tidsperioderna och lär dig mer om den. Vilka faraoner som härskade under denna tid, viktiga händelser osv.

AKTIVITETER

Ta reda på vad mumifiering innebär, hur det går till och varför man mumifierade sina döda i antikens Egypten.

CINEBOX

En del av Swedish Film AB

Box 6014 • 171 06 Solna • SWEDEN
Tel: 08-509 025 07 • Fax: 08-445 25 60
info@cinebox.se • www.cinebox.se

Cinebox